

Sprawozdania z zebrań P. Z. E. 1938 r.

Comptes rendus des séances de la Soc. Pol.
des Ent. du 1938.

XVI. Walne Zgromadzenie.

17 stycznia.

Przewodniczący Prof. Kozikowski.

Przewodniczący poświęca na wstępie słowa wspomnienia zmarłym w r. 1937 członkom: Inż. Stanisław Bogucki należał do Związku kilka lat; ciężka choroba trwająca dłuższy czas, nie pozwoliła Mu rozwinąć szerszej działalności na polu lepidopterologii. — Mieczysław Świątkiewicz zbierał z wielkim powodzeniem motyle i chrząszcze; motyle dla brata Dr Michała Świątkiewicza; chrząszcze zaś składał przeważnie w Muzeum im. Dzieduszyckich. On pierwszy odkrył na Łysej Górze koło Złoczowa zespół chrząszczy stepowych, będąc w pobliżu na posadzie; za Jego odkryciami idąc, rozpoczęli entomolodzy lwowscy planową eksploatację tej góry; badania te zostały uwiecznione pięknymi rezultatami częściowo już ogłoszonymi. Zmarły odkrył też kilka nowych dla fauny Polski gatunków chrząszczy; najwybitniejsze z nich to *Amphimallus altaicus* Mannh. i *Stephanocleonus microgrammus* Gyll. — Zebrani przez powstanie z miejsc oddali cześć zmarłym kolegom.

Życzenia na Walne Zgromadzenie nadesłali: PP. Dr. Chmielarski z Bydgoszczy i Dr Judenko z Bonn.

Wyciąg ze sprawozdania Zarządu za r. 1937:

Sekretarz. Ilość członków z końcem r. 1937 wynosi 200 osób; w tem 60 członków Sekcji E. S. Wszystkich zebrań odbyło się 11 (1 Walne Zgromadzenie i 10 zebrań miesięcznych); przeciętna frekwencja 13 osób na zebraniu. Referatów wygłoszono 30 w opracowaniu 20 autorów z różnych dziedzin entomologii. Regulamin Sekcji E. S. uchwalony na Walnym Zebraniu tejeż w r. 1936 został zatwierdzony przez Zarząd P. Z. E. w dn. 16 stycznia 1938 r. Związek brał czynny udział w XV-m Zjeździe Lekarzy i Przyrodników Polskich we Lwowie w dwojaki sposób: 1) współpracował w organizowaniu podsekcji entomologicznej w obrębie Sekcji Zoologicznej; gospodarzem podsekcji był Prof. Kozikowski, sekretarzem Inż. Kapuściński; podsekcja odbyła 3 posiedzenia; 2) Związek zorganizował w ramach wystawy połączonej ze Zjazdem pokaz entomologicznych eksponatów w osobnej przedziałce pawilonu centralnego Targów Wschodnich. Wystawiono 11 gablot owadów brazylijskich z daru członka inż. Bieżanki oraz komplet Polskiego Pisma Entomologicznego i próbki torfonu. Prócz tego poszczególni członkowie Związku wystawili: p. Grollé motyle i chrząszcze egzotyczne w 80 przeszło pudełkach; p. Dworski hodowlę 3 gatunków żywych gąsienic i tablicę poczwarek

mimetycznych, zakonserwowanych wraz z środowiskiem swoim każda; p. J a r o s i e w i c z 3 gabloty, w których zestawili skalę zmienności ubarwienia kilku gatunków motyli; p. P r z e t o c k i zbiór motyli krajowych.

Polskie Pismo Entomologiczne wyszło w roku sprawozdawczym w dn. 4 grudnia jako podwójny tom XIV - XV za lata 1935 i 1936 i tegoż dnia zostało rozesłane wszystkim odbiorcom.

Skarbnik przedkłada następujące zestawienie rachunków:

Dochody:

Saldo z r. 1936	688.02 zł.
Wkładki i dary członków (dary 10.35)	887.80 „
Sprzedaż PPE	425.20 „
Zasiłki: Ministerstwo W. R. i O. P.	2.000.— „
Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w War- szawie na biografię śp. Prof. Mokrzeckiego	1.000.— „
Inne	854.08 „
	<hr/>
	5.255.10 zł.

Wydatki:

Wydawnictwo PPE (druk i klisze)	4.025.15 zł.
Biblioteka	8.70 „
Kancelaria	511.68 „
Wkładki do towarzystw: L. O. P. za r. 1937	28.80 „
Związek Polskich Tow. Naukow. we Lwowie za ll. 1935 i 1936	63.98 „
Zakup przyborów entomologicznych	299.60 „
Saldo na r. 1938	817.24 „
	<hr/>
	5.255.10 zł.

Członkowie zalegają z opłatą wkładek na kwotę 2.453 zł.

Fundusz obrotowy zakupu przyborów entomologicznych dla członków Związku wynosi z końcem roku sprawozdawczego 157.67 zł.

Fundusz żelazny narastający z darów specjalnie na to przeznaczonych osiągnął kwotę 56.34 zł złożoną na książeczce Centralnej Małopolskiej Kasy Oszczędności.

Bibliotekarz. W wymianie za PPE otrzymuje biblioteka 87 publikacji periodycznych, w tem 10 krajowych. W r. 1937 przybyły następujące nowe wydawnictwa:

Trudy Krasnodarskiego Selskiego Choziajstwenного Instituta;

Prirodoslovne Rozprave. Lublana.

Tenthredo. Acta Entomologica. Kyoto.

Dział wydawnictw nieperiodycznych liczy 901 pozycyji. Przyrost w roku sprawozdawczym wynosił 21 odbitek prac, nadesłanych przez autorów, oraz 7 prac monograficznych z wymiany z British Museum.

Przewodniczący Sekcji E. S. Dr S. Minkiewicz odczytuje sprawozdanie z jej działalności w r. 1937.

Na wniosek p. Ostrowskiego uchwalono absolutorium dla ustępującego Zarządu.

Nastąpił referat p. Pronina z Łucka na temat Latencja u motyli. W dyskusji zabierali głos Prof. Hirschler, Prof. Kozikowski, inż. Kapuściński, Prof. Dworski, Kineli prelegent.

Wybory na r. 1938 dały następujący wynik:

Zarząd. Przewodniczący: Prof. inż. A. Kozikowski;
Zastępcy: Dr Michał Świątkiewicz, Dr T. Jaczewski;
Sekretarz: Dr J. Kinel;
Skarbnik: Radca F. Bedrnik;
Bibliotekarz: Dr J. Noskiewicz;
Przedstawiciel S. E. S. Dr S. Minkiewicz.
Komisja Rewizyjna: pp. Grollé, Ostrowski, Romaniszyn.

Wnioski. Z listy członków uchwalono skreślić 2 osoby; warunkowo zaś 8 osób, tzn. o ile nie odpowiedzą do dn. 1 lipca 1938 na wystosowane do nich pismo.

Wśród oklasków uchwalono przesłać od zebranych członków najlepsze życzenia Dr. Michałowi Świątkiewiczowi.

Zebrania miesięczne.

I. 7 lutego.

Godyn — Występowanie 2 rzadkich narośli w zachodniej Małopolsce;

Łazorko — Nowe dla fauny polskiej i lwowskiej chrząszcze;

Starczewski — Przyczynek do fauny Microlepidoptera Podhala i okolic Krakowa (ref. r. Bedrnik);

Sulma — Notatki o Cerambycidach Polski, II. (ref. Kinel);

II. 7 marca.

Kinel — Prace konserwatorskie w dziale owadów Muzeum im. Dzieduszyckich w l. 1936 i 1937;

Prof. Trella — Z życia chrząszczy okolic Przemyśla (ref. Kinel).

III. 4 kwietnia.

Prof. Jarosiewicz — Przyczynek do znajomości fauny motyli Podola;

Starczewski — Nieznany wypadek zmienności ubarwienia u Zorzynka rzerzuchowca (*Anthocharis cardamines* L.), (ref. Kinel).

IV. 2 maja.

Hr. Toll — Uzupełnienia do fauny motyli Polski (ref. Kinel);

Łazorko — Uwagi o faunie koleopterologicznej okolic Zborowa.

V. 13 czerwca.

Dr Sokołowski — *Gryllus frontatis* Fieb. (ref. Kinel);

J. Schnaider — Jeszcze raz nowy gatunek z rodziny Przeziernikowatych (ref. Z. Schnaider);

Prof. Trelła — Przyczynki do znajomości rozszedlenia i sposobu życia kilku gatunków chrząszczy w okolicy Przemyśla (ref. Kinel);
 Prof. Kuntze — Referat z literatury (ref. Noskiewicz).

VI. 5 września.

Prof. Kozikowski — Sprawozdanie z VII-go międzynarodowego kongresu entomologicznego, który odbył się w Berlinie w dn. 15 - 20 sierpnia br.

Łazorko — Wyniki koleopterologiczne wycieczki w Gorgany.

J. Gürsching komunikuje: W latach ubiegłych zajmowałem się nieco eksperymentami cieplnymi, przeprowadzanymi na poczwarkach niektórych motyli dziennych. Otrzymałszy szereg odmian rusałek (*Vanessa* i pokr.), począłem doświadczenia robić z motylami rodziny *Satyridae*. Przez długi czas nie mogłem jednak uzyskać wyraźnych odmian, gdyż poczwarki albo ginęły albo też dawały motyle o ubarwieniu normalnym. Ostatnio (ściśle 5 lipca br.) schwyciłem w lesie w Brzuchowicach jedną sztukę *Pararge aethina*, o niezwykle odmiennym rysunku; ma ona mianowicie na skrzydłach przednich zamiast charakterystycznych kół — zaledwie dwie małe kropczki, a na skrzydłach tylnych jedynie dwa bardzo małe kółka.

Przeoglądałem dokładnie moje zapiski i nie znalazłem w nich o gatunku tym nic, coby mogło wskazywać na możliwość uzyskania takiej odmiany drogą eksperymentów cieplnych; jedynie mam do zanotowania jedną odmianę tego motyla o mocno zmniejszonych kółkach na wszystkich skrzydłach: odmiana ta została uzyskana z poczwarki, poddanej silnej wilgoci przy zachowaniu temperatury normalnej. Wiosna i początek lata roku bież. były chłodne i wilgotne, w odróżnieniu od lat 1936 i 1937, może więc i to przyczyniło się do powstania tej odmiany, choć jest to tylko przypuszczenie.

W znanej mi literaturze, mimo usilnych poszukiwań, tej odmiany nie znalazłem.

VII. 3 października.

Dr Noskiewicz — Nowe dla fauny Polski Muchówki;

Prof. Trelła — Uzupełnienia do fauny Chrząszczy okolicy Przemyśla oraz z biologii gatunków *Melanotus brunripes* Grm. i *Athous mutilatus* Rosh. (ref. Kinel);

Prof. Drogoszewski — Przyczynek do znajomości fauny Żądłówek środkowej Polski (ref. Noskiewicz);

Stehlik — Gąsienica Motyla *Pelosia obtusa* H. - S. w Polsce odnaleziona (ref. r. Bedrnik).

Po referatach kooptowano radcę A. Falkowskiego na członka Komisji Rewizyjnej w miejsce śp. B. Ostrowskiego.

VIII. 7 listopada.

Prof. Minkiewicz — Niesienie się robotnic a determinizm płci u mrówek i Z zagadnień etologicznych oprędu mrówczego (ref. Dr Noskiewicz);

Prof. Kuntze — Trzeci przyczynek do znajomości fauny *Halticoidów* Polski (ref. Kinel);

Dr Nunberg — Przyczynek do znajomości kilku gatunków rodzaju *Pityophthorus* Eichh., (ref. Prof. Kozikowski);

Łazorko — Korniki Gorgan.

IX. 5 grudnia.

J. Schnaider — Spostrzeżenia nad Przeziernikami;

Dr Noskiewicz — Przyczynek do znajomości fauny Pszczolowatych Węgier;

Patryn — Notatki motylnicze z okolic Warszawy (ref. Kinel).

Referaty — (Bibliographie).

R. Kuntze & J. Noskiewicz. Zarys zoogeografii polskiego Podola. — Versuch einer Zoogeographie des polnischen Podoliens. Z 65 rycinami w tekście. I-VIII, 1-538. Towarzystwo Naukowe we Lwowie. Prace naukowe. Dz. II. T. IV. 1938.

W latach powojennych zainteresowała badaczy kwestia faun kserotermicznych w Europie środkowej. Z naszych entomologów autorowie w pierwszym rzędzie, od r. 1920 zaczynając, zwrócili czynną uwagę na rezerwoar tej fauny, jakim jest polskie Podole. Za nimi poszli wkrótce inni lwowscy fauniści a z biegiem lat przyłączyli się dalsi z wszystkich prawie środowisk naukowych w Polsce. Materiał faunistyczny szybko wzrastał. Pierwsze próby syntetyczne ukazały się w latach 1930 i 1931. Gdy ilość znanych gatunków rosła w dalszym ciągu w szybkim tempie, widzieli się autorowie wreszcie zmuszeni, w poczuciu odpowiedzialności za wywołany przez siebie ruch, dać gruntowny przegląd stosunków zoogeograficznych badanego od 20 bez mała lat terenu. Potrzebny on był choćby dla zorientowania się w nagromadzonym materiale.

Głównego kontyngentu materiałowego dostarczyły autorom grupy przez nich specjalnie studiowane, a więc chrząszcze, szarańczaki, żądłowki a z poza owadów ssaki. Poza tym wyzyskali krytycznie dotychczasowe wiadomości o innych grupach zwierząt z badanego terenu.

Za podstawę rozważań wzięto gatunki charakterystyczne dla Podola i wyliczono je w części szczegółowej (str. 268-485). Wśród nich wyróżniono dwie grupy: 1. gatunki, występujące w naszym kraju tylko na Podolu; dla tych przyjęli autorowie nazwę *Bobka* „wyłącznie podolskie“; 2. gatunki występujące w Polsce także poza Podolem, lecz tylko na niektórych obszarach, i te nazwali „pseudopodolskimi“. Spośród chrząszczy z pierwszej grupy wyliczono 181 gatunków, z drugiej 126; u żądłówek odpowiednie liczby wynoszą 177 i 94 gatunków.

Granice badanego terenu przyjęto w szerokim sensie tzn. aż po Lwów; od tego punktu biegnie wzdłuż pasma Gołogór i Woroniaków po Krzemieniec północna granica Podola; w kierunku zaś południowo-